

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Pb 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 13/3998
Vår ref: 13/1826-3/REFA/MSTE
Dato: 21.11.2013

Høringsvar - forslag til forskrift til barneloven om klargjøring av morskap

Folkehelseinstituttets innspill når det gjelder forslag til forskrift til barneloven om klargjøring av morskap, har som utgangspunkt at det av hensyn til barnets interesser vil være fordelaktig om en søkte å oppnå en tilnærming til de bestemmelser som gjelder for barn født etter kunstig befruktning ved godkjent helsestell i Norge. Dette innebærer i så fall at barnet skal sikres mulighet for å få opplysninger om også den genetiske morens identitet dersom barnet så ønsker, etter fylte 18 år.

Det kan bemerkes at barn født etter kunstig befruktning i utlandet, ved bruk av egg- eller sæddonasjon, vil være avskåret fra en slik rett. FHI mener derfor at når norske myndigheter tar skritt for å klarlegge fødemorens identitet og på den måten også vil forsikre seg om at hun og en evt. ektemann har overført sitt foreldreskap til far eller pretenderende forelder, bør eggdonorens identitet søkes klarlagt eller gjøres tilgjengelig.

Bioteknologiloven og barneloven fastslår at det er den kvinnen som føder barnet, som er barnets mor i juridisk forstand. Bakgrunnen er slik vi forstår, at bestemmelsen skal virke preventivt i tilfelle kvinner i Norge skulle inngå avtaler om å føde barn for andre.

FHI forstår de nye reglene i barneloven slik; når barn blir til i utlandet ved hjelp av eggdonasjon og en surrogatmor, og på oppdrag fra en eller to norske foreldre, søker man å skape orden ved at det registreres en fødemor og bare én far. Fars partner, mann eller kvinne, kan stebarnsadoptere barnet for å få fulle foreldrerettigheter i ettertid, dvs. etter at fødemoren og hennes eventuelle ektemann har erklært at de frasier seg retten til å være juridiske foreldre.

For kvinnelige ektepar vil det måtte gjelde egne regler, der blir morens ektefelle medmor når barnet er født etter godkjent helsestell (dvs ved bruk av kjent sæddonor).

FHI mener at når bidragsfogden (NAV) skal frembringe kunnskap om identiteten til fødemoren, bør forskriften også inneholde en bestemmelse om at man samtidig forsøker å frembringe informasjon om det helsetjenestetilbudet / institusjonen (klinikk, lege, firma etc.) som fødemoren har gitt sine tjenester gjennom, slik at NAV eller evt. retten der har en mulighet til å få opplyst eggdonorens identitet. Eller - få en erklæring fra den aktuelle klinikken/agenten om at denne identiteten er utilgjengelig.

På samme måte som barn født i Norge etter sæddonasjon gjennomført ved hjelp av godkjent helsetjenestetilbud, har rett til å få kunnskap om identiteten til sin genetiske far etter fylte 18 år, bør retten til tilsvarende kjennskap om sin genetiske mor, så langt dette er mulig, gjøres tilgjengelig for barnet på tilsvarende måte. Barnet vil samtidig sikres den erfaring at norske myndigheter har gjort det som var mulig for å frembringe denne informasjonen.

FHI støtter derfor det utsendte forslaget. I tråd med at lovverket i dag er basert på at det er viktig for alle barn å ha mulighet for å få kjenne sitt genetiske farsopphav, bør tilsvarende gjøres gjeldende for å kunne få kjennskap til sitt genetiske morsopphav.

Vennlig hilsen

Bjørn Magne Eggen (e. f.)
Divisjonsdirektør

Marguerethe Stenersen
Avdelingsdirektør